UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, & antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ proprietarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Tertium

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Capvt V. Idem (a) Eborac. Episcopo.

urn:nbn:de:hbz:466:1-74526

Visual Library

ſed per negligentiam concidiſſe (aliàs *conceſſiſſe*) *videamur.*

Ex proximè adductis conſtat , ſi ſchiſmatis 1. periculum inſtet , vel alia graviſſima damna poſſint prudenter timeri , non facilè Prælatos , nec ipſum Summum Eccleſiæ Præſulem gravioribus remediis debere uti , ad averruncanda vitia , quæ in animis hominum altas egerunt radices , ne dum procuratur eradicari zizania , eradicetur & triticum. Sic docuerunt Divus Auguſtinus à Gratiano relatus *in cap. ut conſtitueretur* , 25. 50. *diſt.* & *in cap. non poteſt* , 32. 23. *quæſt.* 4. addendus ſolidè , ut ſemper , D. Thomas ſecundâ ſecundæ , *quæſt.* 43. *artic.* 7. *per totum* , ubi docet , præcipuè in reſponſione ad primum argumentum , abſtinendum à pœnis , quando ex illis non medicina , ſed ruina poteſt evenire. Conſonat Leo Papa , & Gregorius IV. *in cap. licet* 4. *cap. licet* 6. 45. *diſt.* in quo etiam ſenſu poſſunt accipi , quando non accipiuntur de charitativa , ſeu fraterna correctione , ut frequentiùs accipiuntur , textus *in cap. quando* 23. 11. *quæſt.* 1. & *in cap. ſi quis* 4. *in fine* , *de pœnis diſt.* 7. notaruntque pridem veteres Canoniſtæ, Panormitanus *in cap. ſignificavit* , *num.* 3 *de eo qui duxit in matrim.* Felinus *in cap. Apoſtolicæ, num.* 3. *de eo qui duxit in matrim. quam priùs polluit* : poſt quos Covarr. *in cap. alma, in initio* 1. *p. num.* 10. Jacob. de Graſſis *de caſ. conſcient. tom.* 1. *lib.* 4. *cap.* 1. *à num.* 25. & *lib.* 1. *de arbitr. confeſ. cap.* 22. *num.* 1. fusè & doctè Ægidius Carler. Cammeracenſis *in orat. de punit. peccat. public.* in Concilio Baſileenſi habita , eximius Præceptor D. Franc. Ramos *pro Epiſc. Luſit.* 4. *p.* §. 6. *in princip.* Idcircò licèt Summi Pontifices Concilia generalia , provincialia , & nationalia , tam exactam curam egerint ad ſtatuendam clericorum continentiam , ut ex multis teſtimoniis conſtat, quæ in unum congerit Claudius Eſpenceus *in lib. de continentia* ; tamen concubinas ipſas cum juramento abjurandas eſſe noluerunt propter periculum perjurii, cùm facilè poſſint iterum labi , & prolabi in idem vitium : dicemus proximo commentario.

CAPUT IV.

Alex. III. (a) *Cant. Archiepiſcopo , & ejus Suffraganeis.*

SIcut ad extirpanda vitia , quæ periculum pariunt animarum , ſummopere nos decet intendere ; ita etiam nos convenit germina propagare virtutum , ex quibus fidelibus ſalutis augmentum, & ſacris Eccleſiis decor proveniat honeſtatis. Unde cùm in Anglia pravâ & deteſtabili conſuetudine , & longo tempore ſit obtentum, ut clerici fornicarias in ſuis domibus habeant ; nos volentes tam grave ſcandalum de populo removere , & prædictos clericos ad honeſtatem eccleſiaſticam reducere : f. t. per A. ſ. m. quat. clericos veſtræ jurisdictionis , qui in (b) Subdiaconatu , & ſupra, in domibus ſuis fornicarias habuerint , ſtudiosè monere curetis , ut à ſe fornicarias di. & ap. ceſſ. removeant , eas ulteriùs non admiſſuri. Si verò infrà xı. dies poſt commonitionem veſtram vobis in his fortè acquieſcere contempſerint , eos ap. rem. ab Eccleſiaſticis beneficiis , usque ad dignam ſatisfactionem ſuſpendatis ; & ſi eas ſuſpenſi præſumpſerint detinere , ipſos ab eiſdem beneficiis perpetuò removere curetis.

NOTÆ.

(a) CAntuar.] Ita etiam legitur in prima collectione , *ſub hoc tit. cap.* 5. ex qua reſtituo textum hunc. De Eccleſia Cantuarienſi , & B. Thoma ejus Præſule , cui in præſenti reſcribit Alexander , nonnulla notavi *in cap.* 2. *de reſcript.*

(b) *Subdiaconatu.*] Quando Subdiaconis votum continentiæ injunctum fuerit , jam expoſui *in cap. à multis , de ætate & qualitate* , & *in can.* 33. *Concil. Iliber.*

CAPUT V.

Idem (a) *Eborac. Epiſcopo.*

SUper eo verò , quod aſſeris A. presbyterum detinere fornicariam , & eam ad crebram admonitionem tuam dimittere nolentem , ab officio ſuſpenſum : prud. t. reſpondemus , quod ſi ſuper hoc ad præſentiam noſtram appellatum ſit , ſi contigerit ipſum ad nos accedere, prout expedire viderimus, pertinaciam ejus , & audaciam corrigemus. Si verò non venerit ad præſentiam noſtram , ſuſpenſionis ſententiam in eum propter hoc latam, tamdiu volumus obſervari, donec fornicariam ſuam à ſe prorſus abjiciat, & vivat, ſicut decet presbyterum, continenter. Porrò ſi litteras à nobis obtinuerit, quæ facti ſeriem non contineant, nolumus litteras ipſas (b) prodeſſe.

NOTÆ

N O T Æ.

1. (a) EBorac.] In prima collectione *ſub hoc tit. c.* 8. legitur Bidicæno, quæ Eccleſia Bidicæna eſt in Africa; poſt Concilium verò Lateran. *p.* 18. *cap.* 9. legitur Eboracenſi; quæ inſcriptio retinenda eſt, cùm enim illi Archiepiſcopo plures ſcripſiſſet epiſtolas Alexander III. quæ ſparſæ repeiiuntur in hoc Decretalium volumine, nulla reperitur miſſa Bidicæno Præſuli; unde cùm conſtet ex principio hujus textus, in eo referri partem alterius Decretalis, & nulla legatur miſſa Epiſcopo Bidicæno, retinenda eſt inſcriptio quæ habet *Eboracenſi*.

(b) *Prodeſſe.*] Ut *in cap. quod ſuper his 7. de fide inſtrum. can.* 72. *Concil. Afric.* junctis traditis pro illius expoſitione *in cap. ſuper*, 20. *de reſcript.* 2.

CAPVT VI.

Idem (a) *Lundon. Epiſcopo.*

SI autem Clerici tuæ jurisdictionis, ſive in ſacris ordinibus, ſive in inferioribus conſtituti fornicarias detinent, niſi eas ad ſecundam, vel tertiam commonitionem à ſe dimiſerint, eas contempturi de cætero, liceat tibi eos Eccleſiis, vel eorum portionibus, ſi quas habent, ap. poſtp. ſpoliare, & ipſis officia interdicere.

NOTÆ.

(a) LUndon.] In prima collectione, *ſub hoc tit. cap.* 7. legitur Landon. & additur pars capitis *ad aures*: unde colligitur in præſenti referri ſecundam partem textus *in cap. ad aures*, *de inſtitutionibus*, *in* 1. *collect.* ubi Lundonienſi Epiſcopo ſcribit idem Alexander III. De Eccleſia Lundonienſi, ſive Lundenſi nonnulla notavi *in cap.* 2. *de conſuet.*

COMMENTARIUM.

1. *Concluſio traditur & probatur.* EX his tribus deciſionibus talis deducitur aſſertio: *Clerici concubinarii per ſuſpenſionis, depoſitionis, excommunicationis, & privationis beneficii pœnas cogendi ſunt concubinas dimittere; eas autem abjurare compelli non debent.* Probant eam textus *in can.* 24. *&* 25. *Apoſt. cap. presbyteris*, 8. 27. *diſt. cap.* 2. *cap. presbyterum*, 28. *diſt. cap. presbyter.* 12. 81. *diſt.* Concil. Aurelianen. 3. *can.* 4. *&* 7. *cap. hi qui*, 50. *diſt. cap. ut clericorum*, *infrà tit. proximo*, *cap. cum multa* 8. 15. *quæſt.* 8. *cap. ſi quis* 6. 27. *quæſt.* 1. *cap. ult.* 81. *diſt.* Concil. Illerdenſ. *can.* 5. Urbanus II. in Synodo Claromont. *can.* 9. ibi: *Nullus Sacerdos, aut Diaconus, vel Subdiaconus; ſed & nullus, qui canonicam habet, fornicationis ſibi copulam adjungat; quod ſi fecerit quis, à canonica omnino arceatur.* Eugenius III. in Synodo Romana *can.* 3. Concil. Illiber. *can.* 18. *&* 30. Wormat. *can.* 11. ibi: *Sacerdotes, ſi in fornicationis laqueum ceciderint, aut criminis manifeſtus, ſive oſtenſus fuerit actus, ſacerdotii non poſſunt habere honorem.* Et *cap. ex parte*, *de teſtibus.* Alia juris teſtimonia congeſſerunt Antonius Auguſtinus *in epit. lib.* 6. *tit.* 34. *&* 35. Creſpetius *in ſumma*, *verbo Concubinarii*, & *verbo Mulierum contubernium.* Illuſtrant ultra congeſtos in præſenti à Barboſa & Garanna, idem Barboſa *lib.* 1. *jur. eccleſiaſt. cap* 40. *num.* 43. & *de poteſt. Epiſcop. alleg.* 15. *num.* 18. Petrus Gregorius *lib.* 4. *partit. tit.* 14. *cap.* 7. & *de beneficiis cap.* 25. Baſilius *de matrim. lib.* 7. *cap.* 33. Elpenceus *lib.* 6. *de continentia*, *cap.* 6. Mendoza *lib.* 2. Concil. Illiber. *cap.* 19. Germonius *lib.* 1. *animadv. cap.* 8. Lantdmeter. *lib.* 2. *de veteri mon. cap.* 8. Lemaiſtre *de inſtit. Epiſc. tit. de cœlibat. lib.* 4. *cap.* 3. Sauſay *in Panopl. cleric. p.* 1. *lib.* 7. *art.* 4. Pater Mendoza *in quodlibet. quæſt.* 4. *poſitiva*, *num.* 4. Ambianas *ad Tertul. de exhort. caſtit. cap.* 6. *obſerv.* 2. Theophil. Raynaud. *de calumnia ſect.* 2. *ſerie* 2. *cap.* 5. P. Fragoſo *de regim. Chriſt. reipub. tom.* 1. *lib.* 2. *diſput.* 4. §. 14. Anguianus *de legibus lib.* 3. *cap.* 19. Valenſis *de beneficiis lib.* 1. *tit.* 23. *num.* 7. *& lib.* 3. *tit.* 11. *num.* 10. latè Murga *diſquiſit. mor. tract.* 1. *diſquiſit.* 12.

2. *Impugnatur hæc aſſertio.* Sed in hanc aſſertionem ita pro dubitandi ratione inſurgo: Non ſolùm continentia juri divino, civili, & eccleſiaſtico conſona non eſt, immò contraria; ſiquidem liberis operam dare lege divina, & humana juſſum reperitur. Lege divina, *Deuter. cap.* 7. ibi: *Non erit apud te ſterilis utriuſque ſexus.* Juxta præceptum illud, *Creſcite & multiplicamini.* Jure civili concubinatum permiſſum fuiſſe ſatis notum eſt *ex l.* 1. *& per totum ff. de concubinis*, & aliis infrà referendis; & ſimplicem fornicationem innoxiam eſſe, nonnullos Stoicos cenſuiſſe teſtantur ſanctus Hieronymus *lib.* 2. *in Jovin.* S. Thomas *lect.* 1. *in cap.* 5. *prior. epiſt. ad Corinth.* Nilum Scholaſticum ita cenſentem reprehendit Peluſiota *lib.* 5. *epiſt.* 241. De Philoſophis Græcis idem refert Humbertus Cardinalis Silvæ Candidæ *in reſponſ. ad eorum calumnias.* Jure etiam canonico concubinatum inter ſolutum & ſolutam permiſſum fuiſſe, ſatis apertè conſtat *ex cap. is qui non habet*, *cap. Chriſtiano*, 34. *diſt.* Ergo ſi omni jure concubinatus liberorum ſuſcipiendorum causâ permiſſus fuit, non debet in clericis ſub pœnis depoſitionis, & excommunicationis prohiberi. Accedit exemplum Patriarcharum veteris Teſtamenti, qui etiam pro temporis modo ſacerdotes erant, eoſque plures concubinas habuiſſe, conſtat *ex Geneſis cap.* 16. 22. 25. 29. 30. 33. 35. *&* 36. Et Davidem decem concubinas habuiſſe refertur *lib.* 2. *Regum*, *cap.* 5. 15. 16. 19. *&* 20. Et Salomonem trecentas habuiſſe legitur *lib.* 3. *Regum*, *cap.* 11. Roboamum ſexaginta, *lib.* 2. *Paralip. cap.* 11. narrat Ioſephus *lib.* 12. *antiquit. cap.* 1. Tertul. *de exhortat. caſtitatis*, *cap.* 6. Igitur concubinatus non ita ſeverâ animadverſione debet vindicari in ſacerdotibus legis gratiæ. Deinde difficilis redditur poſterior pars aſſertionis, ubi affirmatur clericos non eſſe compellen-